

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/259/2018
Identifikačné číslo spisu:	2310225588
Dátum vydania rozhodnutia:	23.07.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2310225588.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne AUTOCENTRUM AAA AUTO a.s., so sídlom v Bratislave, Panónska cesta č. 39, zastúpenej advokátom Mgr. Mariánom Balážom, so sídlom v Bratislave, Tešedíkova č. 59, proti žalovanému M. U., bývajúcim v L., Y. č. XXX/XX, zastúpenému JUDr. Ivan Rendek advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Galante, Šafárikova č. 1522/42, o zaplatenie 12.115,70 eur s príslušenstvom, v konaní vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 8C/93/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/149/2016 zo dňa 20. septembra 2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/149/2016 z 20. septembra 2017 ako aj rozsudok Okresného súdu Galanta č. k. 8C/93/2011 - 312 zo 16. februára 2016 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súde Galanta na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 8C/93/2011 - 312 zo 16. februára 2016 žalobu žalobkyne z dôvodu vznesenia námietky premlčania žalovaným zamietol a rozhodnutie o trovách konania si ponechal až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. O odvolaní žalobkyne rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 24Co/149/2016 z 20. septembra 2017 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V odôvodnení sa stotožnil s postupom súdu prvej inštancie, ktorý pri skúmaní otázky premlčania správne aplikoval občianskoprávnu úpravu ohľadom dĺžky premlčacej doby, ktorá je pre žalovaného ako spotrebiteľa priaznivejšia, pričom nič na tom nezmenila ani skutočnosť, že zmluvný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným bol absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom Obchodného zákonníka. Poukázal na § 54 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), v zmysle ktorého si spotrebiteľ nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, a preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy. Skonštatoval, že i keď súd prvej inštancie

neaplikoval správnu právnu normu, a to § 39 OZ, napadnutý rozsudok je vo výroku o veci samej vecne správny, a preto také pochybenie nebolo dôvodom na iné rozhodnutie, preto rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa dovolanie, ktorým žiadala rozsudok odvolacieho súdu zrušiť. Dovolanie odôvodnila § 421 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorým namietala správnosť právneho posúdenia sporu odvolacím súdom, ktorý pochybil, keď neaplikoval na právny vzťah strán sporu § 107 ods. 3 OZ a nemal prihliadnuť na vznesenú námietku premĺčania žalovaným. Namietal tiež v rozhodnutí odvolacieho súdu použité rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32Odo/885/2003, ktoré bolo neskoršou praxou prekonané. Poukázal na zjednotenú prax občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky reprezentovanú v rozhodnutí zo 14. júla 2010 sp. zn. 31Cdo/2250/2009, v zmysle ktorej dôsledkom absolútne neplatnej kúpnej zmluvy je vznik synalagmatického záväzku v zmysle § 457 OZ, pričom § 107 ods. 3 OZ dopadá na všetky prípady, kde synalagmatický vzťah vznikol zo zákona. Žalobkyňa má za to, že si splnila všetky svoje povinnosti vyplývajúce zo vzťahu so žalovaným, a to zaplatiť žalovanému kúpnu cenu za motorové vozidlo. Za vlastníka a držiteľa vozidla bol v príslušnej evidencii zapísaný zákazník žalobkyne. Až v dôsledku expertízy bolo zistené pozmenenie identifikačných prvkov vozidla. Žalobkyňa následne po zaistení vozidla políciou SR informovala o tejto skutočnosti žalovaného a žiadala ho o vrátenie zaplatenej kúpnej ceny, na výzvu ktorú žalovaný nereagoval. Žalobkyňa svoju povinnosť vydať motorové vozidlo splnila tým, že ho vydala polícii SR, ktorá zabezpečila jeho vrátenie osobe, ktorej svedčilo vlastnícke právo. Žalobkyňa teda všetko čo jej svedčilo zo synalagmatického vzťahu v zmysle § 457 OZ splnila vydaním vozidla polícii. Rovnako bol preto aj žalovaný povinný vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie, teda kúpnu cenu, o ktorú sa obohatil. Žalovaný pritom nemôže uplatniť námietku premĺčania v zmysle § 107 ods. 3 OZ. Dovolateľka ďalej poukazuje na dve protichodné rozhodnutia odvolacích súdov (jedným z nich je rozhodnutie v tejto predmetnej veci a druhým je rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/60/2014 v obdobnej veci, ku ktorého riešeniu veci sa dovolateľka prikláňa), ktoré poukazujú na vyššie spomínanú judikatúru českých súdov (ktorých závery bolo možné aplikovať pre v rozhodnom čase rovnakú právnu úpravu vyplývajúcu z v tom čase účinného OZ), pričom z uvedeného je zrejmé, že takáto vec nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu riešená.

4. K dovolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný tak, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne a žiadal dovolanie žalobkyne v celom rozsahu zamietnuť. Opätovne poukázal na uplatnenú námietku premĺčania a tiež na skutočnosť, že § 107 ods. 3 OZ vylučuje vznik neprípustnej nerovnováhy, ktorá by mohla vzniknúť pri kúpnej zmluve, kde vydanie veci pre nepremlčateľnosť vlastníckeho práva nie je ohrozené uplynutím doby, zatiaľ čo právo na vydanie peňažného protiplnenia premĺčaniu podlieha. Aj podľa názoru odvolacieho súdu upravuje citované ustanovenie iba prípady synalagmatických záväzkov, kde na jednej strane stojí právo, ktoré sa premĺčuje a na druhej strane právo nepremlčateľné. V posudzovanej veci proti sebe stojí právo žalobcu ako kupujúceho na vrátenie kúpnej ceny z neplatnej zmluvy uplatnené voči žalovanému ako predávajúcemu vlastníkovi, ktorým však aj podľa názoru odvolacieho súdu nikdy nebol a nedisponuje ani žiadnym nepremlčateľným právom. Poukázal na skutočnosť, že v čase predaja vozidla bolo toto riadne prehliadnuté stranami, ako aj príslušníkom polície a až o niekoľko mesiacov ako vozidlo užíval bez prihlásenia Y. R. si pozmenenie výrobného čísla všimla obyčajná hliadka polície. Žalovaný je presvedčený, že v čase, keď bol vlastníkom vozidla, výrobné čísla pozmenené neboli.

5. Dovolateľka sa k vyjadreniu žalovaného vyjadrila tak, že žalovaný sa k námietkam dovolateľky uvádzaných v dovolaní nevyjadril a opätovne len poukázal na svoje odôvodnenie dovolania, v ktorom odôvodňuje nesprávnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

6. Žalovaný k vyjadreniu dovolateľky uviedol neaplikovateľnosť rozhodovacej praxe českých súdov, pripomenul opäť svoje právo vzniesť námietku premĺčania v danej veci a pre podporu svojich tvrdení poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 7. júla 2016 zn. I. ÚS 421/2016, konkrétne bod 22 rozhodnutia, podľa ktorého sa § 107 ods. 3 OZ môže aplikovať len na prípady, keď

podľa neplatnej zmluvy každá zo strán niečo dostala, v ktorom poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29Odo/211/2005. Keďže žalobkyňa sa nikdy nestala vlastníkom osobného motorového vozidla nedisponuje žiadnym nepremlčateľným právom a nie je tu namieste ani aplikácia § 107 ods. 3 OZ.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“) prejednal dovolanie. Po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (ustanovenie § 424 CSP) zastúpenou v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania § 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolaním napadnuté rozhodnutie ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

9. Žalobkyňa prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, (a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a (b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

10. Podľa § 438 ods. 1 a 2 CSP na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, a k tento zákon neustanovuje inak. (2) Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o pristúpení subjektov (§ 79 CSP), o zmene a späťvzati žaloby a o vzájomnej žalobe (§ 139 až 147 CSP).

11. V zmysle § 161 ods. 1 až 3 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). (2) Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť súd konanie zastaví. (3) Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý možno odstrániť súd urobí vhodné opatrenia na jeho odstránenie. Pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok procesnej podmienky odstrániť, súd konanie zastaví.

12. V danom prípade bez toho, aby sa odvolací súd zaoberal skúmaním procesných podmienok u označenej žalobkyne konal so spoločnosťou AUTOCENTRUM AAAAUTO, a.s., so sídlom v Bratislave, Panónska cesta č. 39, IČO: 35 858 699, ktorá podľa výpisu z obchodného registra zanikla výmazom ku dňu 6. augusta 2015 v dôsledku zlúčenia s tým, že jej nástupníckou spoločnosťou sa dňa 6. augusta 2015 stala spoločnosť Mototech Slovakia a.s., so sídlom v Bratislave, Panónska cesta č. 39, IČO: 47 918 101, ktorá však zároveň od 6. augusta 2015 zmenila obchodné meno na AUTOCENTRUM AAA AUTO a.s.

13. Rozsudky oboch nižších súdov uviedli do záhlavia svojho rozhodnutia IČO vymazanej spoločnosti aj napriek skutočnosti, že ich žalobkyňa na č. l. 268 spisu oboznámila so zánikom spoločnosti s právnym nástupcom, keď priložila aj výpis z obchodného registra zo dňa 6. augusta 2015, z ktorého vyplývajú skutočnosti zistené v bode 12 tohto odôvodnenia.

14. Súd prvej inštancie rozhodoval rozsudkom 16. februára 2016. Podľa procesného predpisu, platného v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie, § 107 ods. 4 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) ak po začatí konania zanikne právnická osoba súd pokračuje v konaní s jej právnym nástupcom, a ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví. Podľa § 103 OSP súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže

konať vo veci (podmienky konania). Podľa § 104 ods. 2 OSP ak ide o taký nedostatok konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia. Pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodari nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví.

15. V odvolaní voči rozsudku súdu prvej inštancie na č. l. 319 p. v. spisu poukazuje žalobkyňa na chybu súdu prvej inštancie a označenie žalobkyne nesprávnym IČO a žiada o opravu uvedenej chyby. Súd prvej inštancie na uvedenú žiadosť nereagoval a vec predložil odvolaciemu súdu, ktorý si postup súdu prvej inštancie osvojil a rovnako vo svojom rozsudku (č. l. 354 spisu), napadnutom dovolaním, koná so žalobkyňou, ktorá je z obchodného registra vymazaná. V čase rozhodnutia odvolacím súdom, 20. septembra 2017, je už ale potrebné aplikovať nový procesný kódex, a to Civilný sporový poriadok, podľa ktorého § 64 ak strana zanikne počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd rozhodne, že v konaní pokračuje s jej právnym nástupcom. Ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví. Ani odvolací súd však na právnu zmenu v subjekte žalobkyne, deklarovanú výpisom z obchodného registra, nereflektoval a rovnako uviedol v záhlaví svojho rozsudku a k o žalobkyňu AUTOCENTRUM AAA AUTO, a.s., so sídlom v Bratislave, Panónska cesta č. 39, IČO: 35 858 699.

16. Z uvedeného je zrejmé, že oba nižšie súdy rozhodli o žalobe už neexistujúceho - vymazaného subjektu.

17. Procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 61 CSP).

18. V procesnom zmysle procesná subjektivita predstavuje procesnú podmienku, ktorou sa rozumie určitá procesná danosť, ktorá musí existovať, aby súd mohol vo veci konať a rozhodnúť. Procesná subjektivita predstavuje procesnú podmienku sporovej strany, na ktorú musí súd prihliadať z úradnej povinnosti počas celého konania.

19. Procesná subjektivita predstavuje takú procesnú podmienku, ktorej neexistencia tvorí spravidla neodstrániteľnú vadu konania. V konkrétnostiach treba však rozlišovať, či strana nemá procesnú subjektivitu od samého začiatku konania alebo ju v priebehu konania stratí. Situácie, keď strana procesnou subjektivitou disponovala, avšak v priebehu konania ju stratila, normatívne pokrývajú ustanovenia § 63 až § 66 CSP. Ak strana disponovala do určitej fázy konania procesnou subjektivitou a následne ju v priebehu procesu stratila, nemusí vždy nevyhnutne ísť o neodstrániteľnú vadu konania. Takáto vada sa za istých okolností definovaným procesným postupom odstrániť dá. O odstrániteľnú vadu konania ide v prípadoch, keď podľa hmotného práva zaniká právnická osoba s právnym nástupcom. Z predložených dokladov v spise (č. l. 269 a nasl. spisu) je jednoznačné, že spoločnosť označená v žalobe „AUTOCENTRUM AAA AUTO, a.s., so sídlom v Bratislave, Panónska cesta č. 39, IČO: 35 858 699,“ ako zanikajúca spoločnosť bola v zmysle § 69a Obchodného zákonníka vymazaná v dôsledku zlúčenia so spoločnosťou Mototech Slovakia a.s., so sídlom v Bratislave, Panónska cesta č. 39, IČO: 47 918 101, ako nástupníckou spoločnosťou ku dňu výmazu 6. augusta 2015, teda v priebehu konania.

20. V danom prípade obidva súdy rozhodli o žalobkyňi AUTOCENTRUM AAA AUTO, a.s., so sídlom v Bratislave, Panónska cesta č. 39, IČO: 35 858 699, ktorá v čase rozhodnutia, právnu subjektivitou nedisponovala, keďže bola vymazaná ku dňu 6. augusta 2015.

21. Okamihom výmazu dochádza k zániku právnej subjektivity právnickej osoby, teda aj procesnej subjektivity a procesnej spôsobilosti. Na splnenie procesnej podmienky musí súd prihliadať v ktoromkoľvek štádiu konania a pokiaľ zistí, že nie je procesná podmienka splnená urobí vhodné opatrenia na jej odstránenie.

22. Odvolací súd aj napriek výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I, ktoré doručil právny zástupca žalobkyne do spisu elektronicky dňa 29. októbra 2015, v záhlaví svojho rozsudku,

vyhláseného na pojednávaní až 16. februára 2016, uviedol nesprávne označenie žalobkyne.

23. Obidva procesné kódexy platné v čase rozhodovania oboch súdov postupne (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie platilo OSP, v čase rozhodovania odvolacieho súdu už nové CSP) upravujú postup súdu v situácii, keď v priebehu konania, skôr ako sa konanie právoplatne skončilo, zanikne strana. Rozdiel medzi oboma úpravami spočíval len v spôsobe ďalšieho postupu v konaní, keď povinnosťou súdu v čase platnosti OSP bolo len akceptovať zmenu a ďalej pokračovať v konaní s nástupcom (§ 107 OSP), pričom povinnosťou súdu v čase platnosti CSP už bolo o tomto pokračovaní už aj rozhodnúť (§ 64 CSP). Výsledok oboch právnych úprav bol však rovnaký, a to konať so subjektom, ktorý má procesnú subjektivitu. Z napadnutých rozhodnutí je však zrejmé, že ani jeden súd v intenciách týchto ustanovení nepostupoval a rozhodol o žalobe vymazaného subjektu.

24. Na uvedenej skutočnosti nič nezmenil ani fakt, že dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok, ktorý svojím zrušovacím ustanovením v § 473 zrušil predchádzajúci procesný predpis Občiansky súdny poriadok. V zmysle úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP však platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

25. Dovolací súd zistil, že žalobkyňa bola po začatí súdneho konania dňa 6. augusta 2015 vymazaná z obchodného registra s právnym nástupcom. Súd prvej inštancie však napriek tejto skutočnosti vo veci rozhodol s vymazanou žalobkyňou, ktorá nemala procesnú subjektivitu a odvolací súd jeho rozhodnutie potvrdil ako vecne správne a zopakoval chybu súdu prvej inštancie. Tým bolo konanie pred oboma súdmi zaťažené odstrániteľnou procesnou vadou (porovnaj obdobný postup aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/1205/2015, 3Obdo/58/2017 alebo 1Cdo/28/2017). Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu a vzhľadom k tomu, že nápravu zistenej vady konania nebolo možné dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP) bez toho, aby posudzoval správnosť právneho posúdenia rozhodnutí nižších súdov a dovolacie dôvody žalobkyne.

26. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní zároveň rozhodne o trovách pôvodného konania ako aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.